

LEHETETLEN KÜLDETÉS (?)

avagy etika tantárgy-pedagógiai kurzus indítása a
Károli Gáspár Református Egyetem Tanítóképző Főiskolai
Karán

Selye János Egyetem
X. Nemzetközi Tudományos Konferenciája
2018. szeptember 11.

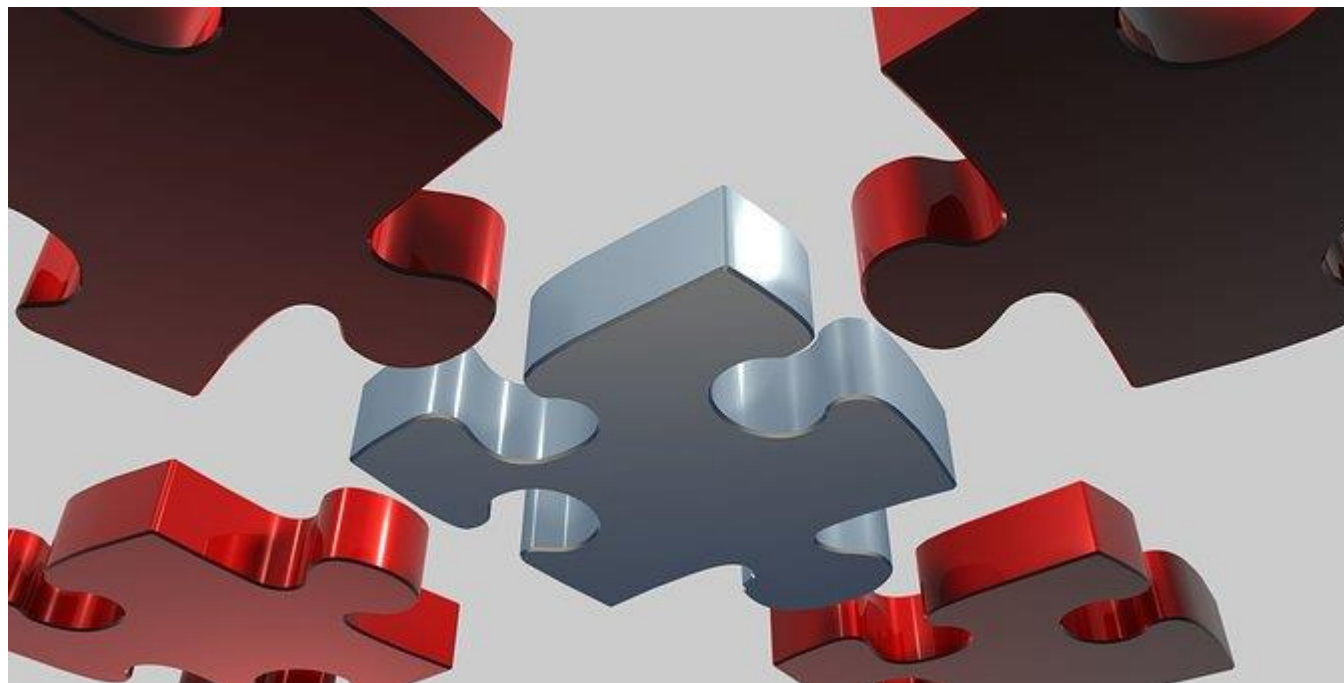
Ember és társadalom (erkölcsstan) tantárgy-pedagógiája (TT1121251)

2011. évi CXC. törvény - a választható erkölcsstan (etika) tantárgyat az általános iskolában 1-4. évfolyamig tanítói végzettséggel lehet tanítani

Tartalmi kihívások

- Hitoktató képzéshez való viszony
- Keresztyén alapértékekkel való összhang
- Nem a „hittannal konkuráló etika”
- Iskolai gyakorlat lehetősége a felekezeti intézményekben

Elméleti alapozás

- Első évesek előzetes (nem)tudása
 - Etika
 - Didaktika
 - Tanterv-elmélet
- „Az erkölcsi nevelés többtényezős, komplex folyamat, ha eredményesen akarjuk művelni, számos elvárásnak kell eleget tenni; e feladat azért nem könnyű, mert a tanárnak többdimenziós megközelítést kell adnia a mindennapi élet során felvetődő bonyolult és kényes erkölcsi kérdésekre. Segítenie kell az eligazodást a felmerülő értékdilemmák útvesztőiben, ezért a mindennapi praxis nem nélkülözheti a flexibilitást, a nyitottságot, a problémaérzékenységet, a folyamatos tanulás és megújulás képességét.” (Homor)
- „Szükségesek (...) a klasszikus etikai-filozófiai tudásalapok, az emberismereten alapuló tematika tanításához sok egyéb ismeret is hasznos: például történelmi, gazdasági, szociológiai, szociálpszichológiai, vallásismereti, megismeréstudományi, pszichológiai tudás. Ezek egy része általános műveltségből, illetve az általános tanárképzésből származhat. Ami viszont elengedhetetlen magja kellene, hogy legyen az erkölcsstan tanítóinak képzésének (...), az a tantárgyi koncepció felvázolása, valamint egy módszertani paletta ismertetése.” (Fenyődi)

Kurzus fő feladata és tartalma

- az alapvető etikai ismeretek áttekintése
- a nevelés-oktatás szempontjából releváns dilemmák felvetése
- az alapvető didaktikai, tantervelméleti, tanításszervezési módok vázlatos ismertetése
- a tanítási gyakorlat szimulációja.

„A TANTÁRGY ELSAJÁTÍTÁSÁNAK CÉLJA: A jövő pedagógusok felkészítése a társas élet kultúrájára. A szakmai és magánélet leggyakoribb kérdéseinek tisztázása, a hallgatók idevágó kérdéseinek megtárgyalása. Útmutatás a szakmai és magánélet protokolljában. Az etika és az etikett kapcsolata, a lélek kultúrájának és a viselkedés kultúrájának a kapcsolata. Az erkölcsi nevelés általános kérdései. Társadalmi, családi, egyéni normák megismerésének lehetőségei, módszerei.

A TANTÁRGY TARTALMA, MEGSZERZENDŐ ISMERETEK, ELSAJÁTÍTANDÓ KÉSZSÉGEK ÉS KOMPETENCIÁK:
 Főbb témák: ♣ Az etika/erkölcstan tanításának célja ♣ A kötelezően választható etika illetve hit-és erkölcstan hasonlóságai és különbözőségei ♣ Az erkölcsi nevelés általános kérdései ♣ Az erkölcsi tudás fejlesztése, az erkölcsi érzék kiművelése ♣ A külső és belső világ kapcsolata és egymásra hatása. ♣ Társadalmi, családi, egyéni normák ♣ A pedagógus sajátos szerepe az erkölcstan oktatásában ♣ Az etika tanításának főbb módszerei”

2018/2019 kurzusleírás

1. Az etika/erkölcstan tanításának célja. A műveltségterület tudományrendszeri helye, tudástipológiája.
2. Erkölcstan a Nat-ban és a kerettantervben.
3. Az etika tantárgy elméleti háttere. Metodikai alapelvek, tevékenységközpontú etikatanítás.
4. Közéleti etika, tudományetika – és annak nevelési-oktatási vonatkozásai
5. Az erkölcstan és a (gyermek)filozófia kapcsolata. Etikai rendszerek, elméletek.
6. Környezeti etika – és annak nevelési-oktatási vonatkozásai.
7. Gazdaságetika – és annak nevelési-oktatási vonatkozásai
8. Technológiai etika, médiaetika – és annak nevelési-oktatási vonatkozásai
9. Bioetika – és annak nevelési-oktatási vonatkozásai
10. Az etikaoktatás gyakorlata – játékok, projektek, jó gyakorlatok I.
11. Az etikaoktatás gyakorlata – játékok, projektek, jó gyakorlatok II.
12. Az etikaoktatás gyakorlata – játékok, projektek, jó gyakorlatok III.
13. Az etikaoktatás gyakorlata – játékok, projektek, jó gyakorlatok IV.
14. Zárthelyi dolgozat írása
15. Zárthelyi dolgozat javítása, tervezetek és az éves munka értékelése

Tanulságok, visszajelzések

Összefoglalás (helyett)

- Az első félévben az etika mint komplex, multidiszciplináris tantárgy elméleti alapjait kellene elsajátítaniuk a hallgatóknak.
- Ezt követően lenne szükség egy nagyon gyakorlatias, az alsó tagozatos tanulók életkori sajátosságait, erkölcsi fejlődését figyelembe vevő, kislétszámú módszertani szemináriumra.
- Legkorábban a második évfolyamon kerülhetne sor az iskolai gyakorlatra, lehetőség szerint egy már közismereti gyakorlat során megismert gyermekcsoportban.

Köszönöm megtisztelő figyelmüket!

Dr. Szontagh Pál
szontagh.pal@kre.hu